

สัตว์พระราชทาน กระบือนมเมฆาณี

ถิ่นกำเนิด ประเทศอินเดีย

ความเป็นมา

เมื่อปี 2539 ดร. วิ คุเรียน อดีตประธานคณะกรรมการสภาพัฒนาการสัตตคณแห่งชาติอินเดีย (National Dairy Development Board หรือ NDDB) ได้เดินทางมาเยือนประเทศไทยตามคำเชิญของรัฐบาลไทย และได้มีโอกาสเข้าเฝ้าฯ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช จากการเข้าเฝ้าฯ ดังกล่าว ดร.คุเรียน ได้มีความประทับใจและชื่นชม ในพระราชอัจฉริยภาพ ซึ่งทรงเห็นประโยชน์ของการพัฒนา ด้านการบริโภคนมโดยเฉพาะอย่างยิ่งเด็กในระยะเวลาเจริญเติบโต และได้เห็นถึงความเป็นไปได้ ในการพัฒนาอุตสาหกรรมนมของประเทศไทย ซึ่งรัฐบาลอินเดียมีศักยภาพที่จะช่วยพัฒนาในด้านนี้ได้ ในโอกาสนั้นได้ทราบว่า พสกนิกรชาวไทยได้เฉลิมฉลองแด่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว เนื่องในวโรกาส ครบรอบสิริราชสมบัติครบ 50 ปี จึงได้ทำหนังสือขอพระราชทานน้อมเกล้าฯ ถวายกระบือนมพันธุ์เมฆาณี จำนวน 50 ตัว แต่พระองค์ท่าน พร้อมน้ำเชื้อแช่แข็งของกระบือเมฆาณี และมูร่าห์ ถวายอีกประเภท ละ 500 โด๊ส

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชกระแสให้สำนักราชเลขาธิการ ประสานมายังกรม ปศุสัตว์ เพื่อให้ดำเนินการต่างๆ ในการนำกระบือดังกล่าวจากประเทศอินเดียมายังประเทศไทย โดย ประสานผ่านทางสถานทูตอินเดียประจำประเทศไทย กระบือเมฆาณีที่จัดส่งมายังประเทศไทย เมื่อวันที่ 10 มกราคม 2542 โดยนำมาพักโรคที่ด่านกักกันสัตว์บันไดม้า จังหวัดนครราชสีมา และได้นำไปเลี้ยง ขยายพันธุ์และศึกษาความเป็นไปได้ทางเศรษฐกิจ ที่หน่วยบำรุงพันธุ์สัตว์พบพระ ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์ สัตว์ตาก จังหวัดตาก

วันที่ 10 กรกฎาคม พ.ศ. 2542 กรมปศุสัตว์ ได้มอบหมายให้สถานีวิจัยทดสอบพันธุ์สัตว์บุรีรัมย์ นำมาเลี้ยงขยายพันธุ์และศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับการเจริญเติบโต คุณภาพของน้ำนม ผลิตรถยนต์นม และความเป็นไปได้ในการผลิตขยายพันธุ์ทั้งกระบือเมฆาณีพันธุ์แท้ และกระบือลูกผสม ปัจจุบันมีกระบือเมฆาณีพันธุ์แท้ รวมทั้งสิ้น 54 ตัว (พ่อพันธุ์ จำนวน 2 ตัว แม่พันธุ์ จำนวน 26 ตัว ขนาดอื่นอายุแรกเกิดถึง 3 ปี 26 ตัว) กระบือลูกผสม จำนวน 30 ตัว (เพศผู้ 10 ตัว เพศเมีย 20 ตัว)

ลักษณะประจำพันธุ์

มีสีดำหรือสีน้ำตาลเข้ม อาจมีขาวบริเวณหน้าผากและปลายพู่หาง เขามีลักษณะมีวงงอลำตัวหนาเล็ก เป็นกระบือนมขนาดกลาง เต้านมมีขนาดใหญ่ได้สัดส่วน เพศเมียมีลักษณะการให้นมดี และสมบูรณ์พันธุ์ดี น้ำหนักเมื่อโตเต็มที่ เพศผู้หนักประมาณ 550-600 กิโลกรัม เพศเมียหนักประมาณ 400-450 กิโลกรัม ปริมาณการให้นมเฉลี่ย 7-8 ลิตร/วัน มีไขมัน 7-8 เปอร์เซ็นต์ และมีโปรตีนรวมแร่ธาตุต่างๆ ประมาณ 9 เปอร์เซ็นต์ ระยะเวลาการให้นมประมาณ 300 วัน

การจัดการเลี้ยงดู

1. การผสมพันธุ์และปรับปรุงพันธุ์ ทำการคัดเลือกพ่อพันธุ์ที่มีสุขภาพสมบูรณ์ อัตราการเจริญเติบโตดี ลักษณะตรงตามพันธุ์ไว้เป็นพ่อพันธุ์ คุณแม่พันธุ์ จำนวน 20-25 แม่/ฝูง และสลับเปลี่ยนพ่อพันธุ์ทุกๆ 3 เดือน

2. การให้อาหาร ในช่วงฤดูฝนจะเลี้ยงแบบปล่อยแทะเล็มระบบหมุนเวียน และเสริมด้วยอาหารข้นโปรตีน 14 เปอร์เซ็นต์ ในอัตรา 1 กิโลกรัม/หน่วยปศุสัตว์ และอัตรา 2 กิโลกรัม/ตัว ในฝูงกระบือรีดนม และในช่วงฤดูแล้งจะเลี้ยงแบบขังคอก ให้หญ้าหมักและหญ้าแห้ง โดยให้กินเต็มที่และเสริมด้วยอาหารข้นโปรตีน 14 เปอร์เซ็นต์ ในอัตรา 1 กิโลกรัม/หน่วยปศุสัตว์ และอัตรา 2 กิโลกรัม/ตัว ในฝูงกระบือรีดนม

3. การจัดการฝูงกระบือ จัดแยกเป็นฝูงตามขนาดน้ำหนักตัว เช่น ฝูงท้องว่าง ฝูงผสมพันธุ์ ฝูงกระบือรีดนม ฯลฯ ส่วนลูกกระบือจะทำการแยกเลี้ยงไว้ต่างหาก ตั้งแต่แรกคลอดและรีดน้ำนมให้ลูกกระบือกิน เพื่อทำการเก็บข้อมูลด้านปริมาณน้ำนมและองค์ประกอบทางเคมีของน้ำนม

4. การสุขภาพและป้องกันโรค ทำการถ่ายพยาธิทุกๆ 6 เดือน และทำวัคซีนป้องกันโรคปากและเท้าเปื่อย 2 ครั้ง/ปี นอกจากนั้นยังได้ดำเนินตามโครงการสร้างสถานภาพฟาร์มปลอดโรค โดยการตรวจสอบโรคทิวเบอร์คิวโลสิส (Tuberculosis) พาราทิวเบอร์คิวโลสิส (Para tuberculosis) และโรคแท้งติดต่อ (Brucellosis) ตามนโยบายของกรมปศุสัตว์ ซึ่งได้ดำเนินการติดต่อกันมาเป็นระยะเวลา 3 ปี จากการตรวจสอบพบว่า ยังไม่มีการพบโรคดังกล่าว

5. การรีดนม จะรีดนม 2 ครั้ง/วัน เวลา 06.00 น. และ 15.00 น. โดยใช้เครื่องรีดนมแบบ Bucket Type ซึ่งปรับปรุงมาจากเครื่องรีดนมสำหรับโคนม

ข้อมูลด้านวิชาการ และ ข้อมูลด้านการเจริญเติบโตและน้ำหนัก

กระบือเมซานี มีน้ำหนักแรกเกิดเฉลี่ย 33.77 กิโลกรัม น้ำหนักหย่านม (240 วัน) เฉลี่ย 252 กิโลกรัม และมีอัตราการเจริญเติบโตก่อนหย่านม เฉลี่ย 930 กรัม/ตัว/วัน

ความสมบูรณ์พันธุ์กระบือเมซานี

กระบือเพศเมีย มีช่วงห่างการให้ลูก (Calving interval) เฉลี่ย 437.29 วัน โดยเก็บข้อมูลช่วงห่างของการให้ลูกระหว่างลูกเกิดตัวที่ 1-3 ตัว ส่วนกระบือนมเมซานี เพศผู้สามารถเริ่มเข้าฝูงผสมพันธุ์ได้เมื่ออายุประมาณ 3 ปี มีน้ำหนักประมาณ 450 กิโลกรัม

องค์ประกอบทางเคมีของนมกระป๋องเมซานี

รายการ	นมน้ำเหลือง	นมปกติ	หมายเหตุ
จุดเยือกแข็ง (Freezing Point)	-0.54 C°	-0.54 C°	ปัจจุบันอยู่ระหว่างการ
เปอร์เซ็นต์ไขมัน	1.94	7.50	เก็บข้อมูลเพื่อหาค่า
เปอร์เซ็นต์โปรตีน	10.93	5.61	เฉลี่ยสะสม
เปอร์เซ็นต์น้ำตาล	3.80	4.64	
% Solid Not Fat (SNF)	15.44	10.67	
% Total Solid (TS)	16.96	18.18	
Cell (*1000)	542.75	1,161.24	

แผนการศึกษาวิจัย

ปีงบประมาณ 2552 ได้จัดทำแผนโครงการวิจัยเกี่ยวกับปริมาณและองค์ประกอบของน้ำนมกระป๋องเมซานี และการผลิตชีส ชนิดมอชซาเรลลา และมีแผนที่จะดำเนินการโครงการวิจัยต่อเนื่องเกี่ยวกับการแปรรูปผลิตภัณฑ์นมกระป๋องเมซานี เช่น ชีส โยเกิร์ตและนมเปรี้ยว พร้อมทำการศึกษาเกี่ยวกับระบบการตลาดของนมกระป๋องในประเทศไทย

การนำไปใช้ประโยชน์และถ่ายทอดเทคโนโลยี

ปัจจุบันได้ทำการเลี้ยงขยายพันธุ์และศึกษาข้อมูลตามที่กล่าวข้างต้น พบว่า กระป๋องนมมีการปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมของประเทศไทยได้ดี สุขภาพกระป๋องทั่วไปค่อนข้างสมบูรณ์ กระป๋องนมเมซานี เพศผู้ มีลักษณะลำตัวหนา ลึก ซึ่งน่าจะเป็นทางเลือกให้กับเกษตรกรผู้เลี้ยงกระป๋องนม เพื่อผลิตเนื้อคุณภาพดี เนื่องจากกระป๋องนมเมซานี มีอัตราการเจริญเติบโตที่ดีและรูปร่างค่อนข้างหนา กล้ามเนื้อมาก ขณะนี้ได้ทำการส่งเสริมและจำหน่ายกระป๋องเพศผู้ให้กับ เกษตรกรผู้เลี้ยงกระป๋องลูกผสม เพื่อผลิตเป็นกระป๋องนมและกระป๋องเนื้อ ซึ่งเสนอเป็นฟาร์มเครือข่าย
